

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5.
Tel.: 06-1/882-854
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Az ügy iktatószáma: D.133/17/2023.

A tanács tagjai: Dr. Szathmári Réka, az eljáró tanács elnöke, Gulyás Richárd közbeszerzési biztos, Pulainé Dr. Horváth Hajnalka közbeszerzési biztos

A kérelmező: Har Meron Hungary Befektetési és Tanácsadó Kft.
(Budapest, Tóth Lőrinc u 31.)

A kérelmező képviselője: Dr. Németh Ferenc felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

Az ajánlatkérő: IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Zrt.
(Budapest, Szőlőkert u. 9.)

Az ajánlatkérő képviselője: Buzsáki Attila
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A beszerzés tárgya, értéke: „Rendezvényszervezési szolgáltatások nyújtása a GINOP-6.2.6 projekt keretében”, 6.020.477.-Ft
(EKR000229382023)

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) meghozta az alábbi

V É G Z É S - t.

A Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást megszünteti.

A Döntőbizottság felhívja a Közbeszerzési Hatóság Titkárságát, hogy 200.000.-Ft, azaz kétszázezer forint igazgatási szolgáltatási díjat térítsen vissza a kérelmező részére a végzés kézbesítését követő 8 napon belül.

A jogorvoslati eljárás során felmerült további költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye. A végzés elleni közigazgatási perben kereseti kérelem terjeszthető elő, a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül. A kereseti kérelmet a Fővárosi Törvényszékhez kell címezni, de a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő 2023. február 20. napján KÉ-2908/2023 iktatószámon feladott ajánlati felhívással a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított, mely a 2023/37 számú Közbeszerzési Értesítőben jelent meg 2023. február 21-én.
Az eljárás becsült értéke: 6.020.477.-Ft, a rendelkezésre álló fedezet 5.117.000.-Ft volt.

2. A közbeszerzési eljárás ajánlati felhívása az alábbi, a jogorvoslati eljárás tekintetében releváns rendelkezéseket tartalmazta.

II.1.4) A közbeszerzés rövid ismertetése:

„Rendezvényszervezési szolgáltatások nyújtása a GINOP- 6.2.6 projekt keretében” tárgyú közbeszerzési eljárás, mely részletes műszaki leírását (mennyiség) a Közbeszerzési dokumentumok Műszaki leírás fejezete tartalmazza.

II.2.1) Elnevezés:

Rendezvényszervezési szolgáltatások nyújtása

II.2.4) A közbeszerzés mennyisége:

II.2.3) pont pontosítása: A teljesítés helye: Budapest, Vác

- Helyszín: Vác, helyszínt Megrendelő biztosítja
- Helyszín: Budapest, helyszínt Nyertes Ajánlattevő biztosítja Megrendelővel egyeztetve – részletes elvárást a műszaki leírás I. pontja tartalmazza, Nyertes Ajánlattevő 2023.04.20-ig tájékoztatja a Megrendelőt a pontos helyszínről

A II.2.3) pontban megadott irányítószámok csak tájékoztató jellegűek.

Ajánlatkérő a műszaki leírásban részletezettek szerint kér ajánlatot a projekteseményekhez kapcsolódó rendezvényszervezési feladatok ellátására, az esemény megszervezésére és lebonyolítására szerint az alábbi keretmennyiség erejéig, ahol az egyes kategóriák 70 %-nak erejéig vállal lehívási kötelezettséget ajánlatkérő. Ajánlatkérő felhívja a figyelmet, hogy a tervezett mennyiségre köti meg a keretszerződést.

Megrendelni tervezett maximális mennyiség

Sajtónyilvános rendezvény Rendezvényvényszervezés 1 1 db

Szakmai rendezvény Rendezvényvényszervezés 2 (helyszín biztosítással) 1 db

Sajtónyilvános rendezvény Catering kategória 1 (welcome) 120 fő

Catering kategória 2 (svédasztalos ebéd) 120 fő

Statikus képi dokumentáció készítése 100 db

Szakmai rendezvény Catering kategória 1 (welcome) 70 fő

Catering kategória 2 (svédasztalos ebéd) 70 fő

Statikus képi dokumentáció készítése 30 db

A projektben az 1 résztvevőre eső 1 napra jutó catering költség nem haladhatja meg a bruttó 17.000 Ft-ot.

Amennyiben az 1 résztvevőre eső 1 napra jutó catering költség meghaladja a bruttó 17.000 Ft-ot, úgy az ajánlat érvénytelen. AK felhívja a figyelmet a Kbt. 73. § (6) bekezdés c.) pontjában foglaltak alkalmazására.

Részletes műszaki leírását a Közbeszerzési dokumentumok Műszaki leírás fejezete tartalmazza.

A felhívás II.2.5) pontja sz összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását határozta meg értékelési szempontként, az alábbi értékelési részszerzőpontok alapján.

Minőségi szempont –

12. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap) 20

Költség szempont –

Ár szempont – Megnevezés: 1. Mindösszesen nettó ajánlati ár képzett érték Ft / Súlyszám: 80

II.2.7) A szerződés, keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer időtartama

Kezdés: 2023.03.31. Befejezés: 2023.06.09.

II.2.12) Európai uniós alapokra vonatkozó információk

A közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos: igen. Projekt száma vagy hivatkozási száma: „GINOP-6.2.6-20-2020-00001”

3. Kiegészítő tájékoztatásra került sor 2023. február 28-án, amely a jogorvoslati kérelem tekintetében nem releváns.

4. Az ajánlattételi határidő 2023. március 6. napja volt, amikor 10 ajánlattevő nyújtott be ajánlatot.

PLANB Magyarország Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 7 051 000

2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

Kérelmező

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 163 700

2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

Globál Konferencia Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 4 200 030

2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

Borostyánkő Tanácsadó és Marketing Nonprofit Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 15 547 000

2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 34

Marakata Hungary Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 523 860

2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

AXIA Group Szolgáltató Zrt. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 182 000
2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

ALAMO TEAM Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 738 000
2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

Bács-Szakma Non-profit Közhasznú Zrt. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 997 000
2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

Kult-Turist-ITH Idegenforgalmi Kft. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 250 000
2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

DFT-Hungária Oktatási, Tanácsadó és Kommunikációs Ügynökség Zrt. (vezető ajánlattevő)

1. Mindösszesen nettó ajánlati ár (képzett érték, Ft): 3 568 400
2. A felhívás III.1.3) M2.1. alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés vonatkozásában bemutatott szakember többlettapasztalata (hónapokban kifejezve, minimum 0 hónap, maximum 24 hónap): 24

5. 2023. március 08-án hiánypótlás és felvilágosításkérésre került sor, ugyanezen a napon az ajánlatkérő számítási hiba javítására is felkérte az ajánlattevőket. 2023. március 14-én ismételten hiánypótlási felszólítást és felvilágosításkérést bocsátott ki ajánlatkérő.

6. 2023. március 16-án és 2023. március 17-én az ajánlatkérő aránytalanul alacsony ár indoklásra szólított fel hat ajánlattevőt, a kérelmezőn kívül az AXIA Group Szolgáltató Zrt., az ALAMO TEAM Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a Bács-Szakma Non-profit Közhasznú Zrt., a Kult-Turist-ITH Idegenforgalmi Kft., valamint a DFT-Hungária Oktatási, Tanácsadó és Kommunikációs Ügynökség Zrt. ajánlattevőt. Az árindokolás-kérés tartalma valamennyi felhívott ajánlattevő esetében megegyezett.

„Ajánlatkérő a Kereskedelmi Ajánlatban szereplő egységárak esetében kéri szíves indoklásukat arra vonatkozóan, hogy miként tudják az eljárást megindító felhívásban és a közbeszerzési dokumentumban meghatározott feladatot a jogszabályokban, valamint a közbeszerzési dokumentumban meghatározott valamennyi feltételnek megfelelően teljesíteni. Indoklásukat kérem objektív alapú indokolással és konkrét adatok megjelölésével és dokumentumokkal alátámasztva szíveskedjenek megadni. Figyelemmel arra, hogy a szerződés alapját képező árakat Forint/fő, vagy Forint / db kellett megadni, így az indokolás részeként a kalkulált díjakat Forint/óra vagy Forint/ db 2 részletezettségig kell lebontani a

Kereskedelmi Ajánlatban részletezett szolgáltatás kategóriák és a megajánlott egységárak vonatkozásában.

Kérjük, hogy adjanak objektív alapú indokolást valamennyi díjra vonatkozóan valamennyi releváns költség bemutatásával, így kérjük, hogy mutassák be milyen szempontok és alapadatok (személyi jellegű költségek, anyag jellegű költségek, a cég fel nem osztható költségei, a vállalkozói haszon stb.) alapján határozták meg az egységárait, az indoklásban térjenek ki az alábbiakra:

- közvetlen és közvetett bérköltségek (munkabérek, járulékok, kötelező bérpótlékok, vezetői pótlékok valamint, a helyettesítések, szabadságok, betegszabadságok költségei, megbízási díjak és költségei, stb.);
- közvetlen anyagköltség, anyagi jellegű ráfordítások (ideértve az eszközbeszerzéseket, értékcsökkenést, igénybe vett (vásárolt) szolgáltatások értékét stb.)
- tárgyi szolgáltatásra eső közvetett költségek (cégirányítás általános költségei, iroda, adminisztráció, telefonhasználat, fénymásolás, bérszámfejtés, munkaügyi adminisztráció stb. költségei; banki-, ügyvédi-, könyvelési költségek, parkolás és utazási költségek; továbbképzés, valamint egyéb szakmai biztosítások költségei stb.);
- adók (pl. helyi iparüzési adó, társasági adó);
- nyereség;
- és minden olyan további költség tekintetében, mely nem került nevesítésre, azonban jelen közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítése során ajánlattevő a megajánlás megadása esetében számolt a költséggel. Kérjük a Tisztelt Ajánlattevőt, hogy minden adatot vagy tényt, amelyre az indoklásban hivatkozik, olyan dokumentummal támassza alá (például: szerződés, árajánlat, főkönyvi kivonat, bérkarton stb.), amelyekből egyértelműen, objektíven megállapítható a hivatkozott adat vagy tény valóságát. Az indokolásnak számszakilag is egyértelműen alá kell támasztania a megajánlott összeget.”

7. A kérelmező 2023. március 22-én becsatolta indokolását, melyet üzleti titokká nyilvánított.

8. A kérelmező 2023. március 21-én előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett elő a 2023. április 5-én előterjesztett jogorvoslati kérelemmel megegyező tartalommal, amelyben az árandoklás-kérés kibocsátásának tényét vitatta. Az ajánlatkérő 2023. március 22-én elutasította a kérelmező előzetes vitarendezési kérelmét.

9. Az ajánlatkérő 2023. március 29-én az ajánlati kötöttség fenntartására kérte fel az ajánlattevőket és kiegészítő árandoklás-kérésre szólította fel az ajánlattevőket. A kérelmező felé az alábbi kérdéseket tette fel az ajánlatkérő:

„1.)Ajánlattevő ajánlatában akként nyilatkozik, hogy a teljesítés során nem vesz igénybe alvállalkozót, ellenben a táblázatban több tétel esetében alvállalkozói költségek vannak feltüntetve.

Kérjük szíveskedjenek az ellentmondást feloldani, nyilatkozni és szükség esetében a Kbt. 66. § (6) bekezdés szerinti nyilatkozatot, vagy a benyújtott árandoklást pontosítani.

2.)Kérjük szíveskedjenek nyilatkozni, hogy rendezvényszervezés 2 -nél milyen óraszámokkal számoltak, mert a műszaki leírás szerint 09:00 és 17:00 között lesz megtartva a rendezvény, ami 8 óra, míg ajánlattevő 12, 18 és 20 órákkal számolt.

3.)Ajánlattevő nyilatkozni szíveskedjen, hogy a benyújtott árandoklásban és annak mellékleteiben hol számolt a welcome bekészítéshez szükséges 5 fő személyzettel?

4.) Ajánlattevő nem támasztotta alá az árandoklásában a következőket:

- munkabérre vonatkozó adatok,
- közüzemi díjak.

- telekommunikációs költségek,
- Munkavégzéshez használt gépkocsi költségei,
- Infokommunikációs költségek: előfizetési díjak,
- Iroda- és raktárbérlés,
- Munkavédelmi költség,
- Munkaegészségügyi szolgáltatás,
- Irodai fogyóeszközök költsége,
- Közbeszerzési szakértő díja,
- Felelősségbiztosítás;
- Adminisztrációs költségek mérlegképes könyvelővel kötött keretszerződés alapján,
- Pénzügyi (banki) költségek - a korábbi, hasonló projektek során, ill. a társaság működése során szerzett tapasztalatok alapján megállapítva Kérjük szíveskedjenek olyan dokumentummal alátámasztani az alábbi tételeket, amelyekből egyértelműen, objektíven megállapítható a hivatkozott adat vagy tény valóságosága (például: szerződés, árajánlat, főkönyvi kivonat, bérkarton stb.):
- munkabérré vonatkozó adatok,
- közüzemi díjak.
- telekommunikációs költségek,
- Munkavégzéshez használt gépkocsi költségei,
- Infokommunikációs költségek: előfizetési díjak,
- Iroda- és raktárbérlés,
- Munkavédelmi költség,
- Munkaegészségügyi szolgáltatás,
- Irodai fogyóeszközök költsége,
- Közbeszerzési szakértő díja,
- Felelősségbiztosítás: ,
- Adminisztrációs költségek mérlegképes könyvelővel kötött keretszerződés alapján,
- Pénzügyi (banki) költségek - a korábbi, hasonló projektek során, ill. a társaság működése során szerzett tapasztalatok alapján megállapítva”

10. A 2023. március 29-én kiadott kiegészítő árendoklás megadására nyitva álló határidőben a kérelmező nem teljesítette a kiegészítő indokoláskérését.

A kérelmező jogorvoslati kérelme

11. A kérelmező 2023. április 5-én terjesztette elő a Döntőbizottságnál a jogorvoslati kérelmét, mivel az ajánlatkérő a 2023. március 16. napján kelt árendoklás-kérésével megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdését és kérte a Döntőbizottságot, hogy a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján állapítsa meg jogsértés megtörténtét és semmisítse meg az ajánlatkérő 2023. március 16. napján kelt árendoklás-kérését, illetőleg erre tekintettel a 2023. március 29. napján kelt kiegészítő árendoklás-kérését.

12. A kérelmező szerint a közbeszerzési eljárásban nem lehetséges a kérelmezővel szemben a Kbt. 72. § szerinti jogintézmény alkalmazása az alábbiak okán.

13. A Kbt. 114. § (6a) bekezdéséből az következik, hogy nemzeti eljárásrendben az ajánlatkérő dönthet úgy, hogy az aránytalanul alacsony ár kapcsán egyáltalán nem végez vizsgálatot. Habár ez nem kötelezettség az ajánlatkérőre nézve, jelen eljárásban a beérkezett

ajánlatok, a megajánlások alapján az aránytalanul ár vizsgálata minden ésszerű és jogszerű indokot nélkülöz.

A Kbt. nem határozza meg, hogy milyen mértékű eltérést kell aránytalanul alacsonyként értékelni, ezt az ajánlatkérőnek kell megítélni. A szabályozásból ugyan kikerült, hogy mit kell az aránytalanul alacsony ár vagy költség aránytalanul alacsony voltának megítélésekor az ajánlatkérőnek figyelembe venni, azonban e tekintetben a korábbi szabályozás kiinduló pont lehet: az ajánlatkérő korábbi tapasztalatai, a közbeszerzést megelőzően végzett piacfelmérés eredménye vagy a közbeszerzést megelőzően a szükséges anyagi fedezet meghatározásához felhasznált egyéb adatok.

14. A bírói gyakorlat egyértelműen kimondja, hogy Kbt. 72. § (1) bekezdése csak egyfajta orientációs vonatkoztatási pontot ad meg, miszerint az ajánlatkérőnek a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel kell állást foglalnia az értékelési szempontként figyelembe vett ár aránytalanságát illetően. Egzakt módon megjelölt és különösen a becült érték elsődlegességét kijelölő viszonyítási alap, kiindulópont a törvény irányadó rendelkezéséből, annak szövegezéséből nem vezethető le, a jogalkotói szándékból következően ez a megközelítés már meghaladottá vált. [Székesfehérvári Törvényszék 2.Kf.10/2017/4.számú ítélete] A kérelmező szerint álláspontját igazolják az utóbbi időszakban tapasztalt, rövid idő (akár az ajánlattételi időszak) alatt, viszonylag jelentős piaci változást generáló gazdasági körülmények is. Az aránytalanul alacsony ár kérdésében a piaci viszonyok figyelembevételével, a közbeszerzés tárgyához igazodóan, a piaci, illetve a további ajánlati árakhoz képest azok együttes értékelésével lehet állást foglalni. Ilyen vonatkozásában az ajánlatkérő nem csak és kizárólagosan a becült értékhez képest köteles az aránytalanul alacsony vállalatok vizsgálatát elvégezni, hanem vizsgálnia kell az ajánlatok egymáshoz való viszonyát is. Az ajánlatkérő akkor sem jár el jogszerűen és az utóbbi időben követendő gyakorlatnak megfelelően, ha az ajánlati árakat az általa kalkulált becült értékhez viszonyítja. A fentiek figyelembevételével az ajánlatkérőnek a jelen esetben viszonyítási pontként szükségszerűen figyelemmel kellett volna lennie az ajánlatok egymáshoz való viszonyára is, az ajánlati árak alakulására.

15. A kérelmező hivatkozott a D.46/13/2022., D.188/29/2022., D.143/27/2020. számú határozatokra.

Minden egyes közbeszerzési eljárásban, az eset összes körülményeire tekintettel önállóan kell megvizsgálni a vállalat teljesíthetőségét, az ajánlati ár megalapozottságát és ennek alapján a Kbt. 72. § (1) bekezdése alkalmazásának indokoltságát. Az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettsége mindig egy viszonyítási ponthoz képest értelmezhető.

Jelen eljárásban nyolc beérkezett ajánlat ajánlati ára egymástól alig mutat eltérést. A kérelmező táblázatban foglalta össze a beérkezett ajánlatok ajánlati átlagát és az átlagtól történő eltérésüket.

16. A kérelmező szerint nincs olyan objektív adat, melyhez viszonyítva az ajánlatkérő a kérelmezői ajánlati ár aránytalanul alacsony jellegét vélelmezni tudja. Ez alapján az árandokolás iránti kéréssel az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 72. § (1) bekezdését.

17. Az ajánlatkérő az előzetes vitarendezési eljárás során adott válaszában tévesen hivatkozott a Miniszterelnökség ellenőrzési gyakorlatára, amely szerint az érintett elemre irányadó becült értékhez vagy az átlagárhoz viszonyított 20%-os eltérés elérése esetén indokolást kell kérni. A beszerzés ugyanis a GINOP-6.2.6-20-2020-00001 azonosító jelű, „Ágazati képzőközpontok, okos struktúrák és képzőhely alternatívák” elnevezésű kiemelt projekt keretében kerül megvalósításra. A palyazat.gov.hu oldalon elérhető, az ellenőrzést

végző szakértők részére kiadott szabályossági útmutató (Szabályossági Útmutató Ellenőröknek_2022_08_17.pdf 102. oldal) pusztán annyit tartalmaz, hogy „nincs kötelezően alkalmazandó esetkör meghatározva, azonban az érintett elemre irányadó becsült értékhez viszonyított 20%-os eltérés elérése esetén Ajánlatkérőtől indokolást kell kérni, (akár az ellenőrzés elején, tényállástisztázás keretein belül), mi alapján nem tartja aránytalannak a vállalatot”. A Miniszterelnökség elvárása tehát nem az, hogy az ajánlatkérő a becsült értéktől való 20%-os eltérés esetén kötelezően kérjen indokolást, hanem az, hogy az ellenőrök ilyen esetekben kérdezzenek rá az ajánlatkérőtől, hogy a vállalatokat a 20%-os eltérés ellenére miért nem tartotta aránytalanul alacsonynak. A vonatkozó döntőbizottsági és bírói gyakorlat alapján a kérelmező ajánlati ára a beérkezett többi árajánlatra figyelemmel nem tekinthető aránytalanul alacsonynak a becsült értéktől való 20%-ot meghaladó eltérés esetében sem.

18. Az ajánlatkérő tehát az aránytalanul alacsony ár vizsgálatánál a becsült értéket vette alapul és a 20%-ot meghaladó eltérés esetében az ajánlatokat aránytalanul alacsonynak minősítette.

19. Az ajánlatkérő tévesen hivatkozott a Közbeszerzési Hatóság útmutatóira és a Miniszterelnökség által kiadott Szabályossági Útmutatóra. A Közbeszerzési Hatóság egyik útmutatója sem rögzíti, hogy a becsült értéktől való pontosan mekkora százalékos eltérés esetében köteles az ajánlatkérő árindokolást kérni az ajánlattevőtől. Az ajánlatkérő félreértelmezte a Miniszterelnökség ellenőrök számára kiadott útmutatóját, amely nem az ajánlatkérő kötelezettségeként írja elő, hogy a becsült értékhez történő húsz százalékos eltérés esetében árindokolást kell kérni, hanem az ellenőrök számára, hogy ilyen esetekben, amennyiben az ajánlatkérő nem kért árindokolást az érintett ajánlattevőtől, ennek indokát meg kell vizsgálni. Ez nem azt jelenti tehát, hogy az ajánlatkérő hibázik akkor, amikor 20%-os eltérés esetében nem kér indokolást, hanem akkor nem jár el szabályosan, ha nem tudja megindokolni, hogy ilyen esetben miért is volt szükségtelen az árindokolás kérés alkalmazása. Az ajánlatkérő tévesen hivatkozott arra, hogy jogszabályi vagy az uniós forrásfelhasználásból adódó egyéb kötelezettsége állt volna fenn kizárólag a becsült érték figyelembevételén alapuló árindokolás kérés alkalmazására, mert ilyet sem jogszabály, sem a szabályossági útmutatók nem írják elő.

20. A két szélső érték kihagyásával végzett számítás, valamint a kizárólag a legmagasabb ajánlati ár kihagyásával végzett számítás értelmezhetetlen, ugyanis ilyen gyakorlatot sem a Közbeszerzési Hatóság, sem a döntőbizottsági és bírói gyakorlat nem állított fel. A két szélső érték kihagyása esetében ugyanis nem érhető, hogy a kirívóan túlzó legmagasabb árajánlat mellett miért hagyja ki a beérkezett ajánlatokba egyébként teljesen belesimuló legalacsonyabb árajánlatot. A kizárólag a legmagasabb ár kihagyása szintén nem helytálló és semmilyen gyakorlatot nem követő metódus, hiszen a döntőbizottsági és bírói joggyakorlat éppen azt támasztja alá, hogy az átlagárat többszörösen meghaladó ajánlatokat az aránytalanul alacsony ár vizsgálatok figyelmen kívül kell hagyni, ugyanis versenyt torzító hatásuk miatt nem vehetőek figyelembe az árak összehasonlításakor. Erre figyelemmel tehát az összes ajánlat figyelembevételével elvégzett számítás egyáltalán nem alkalmazható jelen esetben.

21. A kérelmező hangsúlyozta, hogy a versenyellenes magatartásokat a közbeszerzési eljárás adta kereteken belül kezelni kell. A beérkezett 10 ajánlat közül azonban nyolc ajánlatot minősített aránytalanul alacsonynak az ajánlatkérő a feltehetően nem kellő alaposággal kalkulált becsült érték, illetőleg az eljárás során beérkezett és a többihez képest kirívóan magas árajánlat miatt, amely a verseny torzulását eredményezi. A kialakult joggyakorlat

alkalmazása éppen a jelen ügyben felmerült tényállásban kialakult versenytorzulás kezelésére hivatott.

22. A Döntőbizottság azon felhívására, hogy jelölje meg a Kbt. melyik rendelkezése tiltja meg, hogy az ajánlatkérő árindokolást kérjen az ajánlattevőktől, továbbá azt is, hogy a kérelmező számára milyen érdeksérelmet okozott az ajánlatkérő árindokolás-kérése.

A kérelmező a jogorvoslati eljárás során úgy nyilatkozott, hogy az ajánlatkérő a kérelmezőtől kért árindokolással a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglalt joggal való visszaélés tilalmát sértette meg.

23. Az ajánlatkérő annak ellenére élt a Kbt. 72. § szerinti árindokolás kérés jogintézményével, hogy a Kbt. 114. § (6a) bekezdés kifejezetten lehetővé teszi, hogy ettől eltekintve folytassa le az ajánlatok bírálatát. Miután a Kbt. 114. § (6a) bekezdése egyértelműen feloldja a Kbt. 72. § szerinti ajánlatkérői kötelezettséget, így az ajánlati árak aránytalanul alacsony jellegének vizsgálata kifejezetten jogosultságként jelentkezik az ajánlatkérő oldalán. E jogosultság azonban nem gyakorolható parttalanul, ennek korlátját képezi a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglalt joggal való visszaélés tilalma, mint közbeszerzési generálklauzula. A Kbt. 2. § (3) bekezdése szerinti alapelv a teljes közbeszerzési eljárást átható generálklauzulaként tilalmazza a közbeszerzési eljárásban résztvevők, így az ajánlatkérők számára is azt, hogy jogaikat azok valós gazdasági, társadalmi, illetőleg jogpolitikai rendeltetésével össze nem férő célra irányuló módon gyakorolják. A kérelmező szerint az ajánlatkérő az árindokoláskérés jogintézményét a jelen közbeszerzési eljárásban kifejezetten annak valós közbeszerzési jogi rendeltetésével össze nem férő módon alkalmazta, ezzel megsértette a joggal való visszaélés tilalmát.

24. Az ajánlatkérő álláspontja szerint bármely viszonyítási alap, így akár önmagában a becsült értéktől való eltérés is megalapozza az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettségét.

Ezen álláspont ismeretében teljesen érthetetlen, hogy az ajánlatkérő miért nem kért árindokolást a Globál Konferencia Kft. ajánlattevőtől, mely gazdasági szereplő ajánlati ára (nettó 4.200.030.-Ft) több, mint 30%-kal tér el az ajánlatkérő által meghatározott becsült értéktől (6.020.477.-Ft).

25. A kérelmező jogos érdeksérelme nem abban áll, hogy a Globál Konferencia Kft. kimaradt az árindokolással érintett ajánlattevői körből, hanem az ajánlatkérő következetességet nélkülözve, a saját érveinek is ellentmondó módon alkalmazta a közbeszerzési eljárásban az ajánlati árak vizsgálatát. E körülmény pedig úgyszintén azt támasztja alá, hogy az árindokolás kéréssel az ajánlatkérő valós szándéka nem az ajánlattevői árképzés megismerésére és a nem szerződészerű teljesítés kockázatainak feltérképezésére irányult. Mindez szintén megalapozza a joggal való visszaélést.

26. A közpénzek hatékony felhasználása éppen azt jelenti, hogy a megfelelő és irreálisan alacsonynak nem tekinthető árú, és a jogszabályoknak, valamint a közbeszerzési kiírásnak minden tekintetben megfelelő ajánlat kerüljön nyertesként kihirdetésre.

27. A Kbt. tételes rendelkezéseiből nem olvasható ki olyan tiltó norma, mely az ajánlatkérő számára adott tényállás mellett kifejezetten tilalmazná az árindokolás kérés jogintézményének alkalmazását, így az ajánlatkérői magatartás nem bírálható el kizárólag tételes jogi normák figyelembevételével. A vonatkozó joggyakorlat ilyen esetben kifejezetten lehetővé teszi, hogy az ajánlatkérői cselekmény által okozott jogsérelmet a kérelmező kifejezetten a Kbt. alapelveire alapítsa.

28. A fenti releváns ténybeli körülmények alátámasztják, hogy az ajánlatkérő a kérelmezőnek címzett árandokoláskéréssel megsértette a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglalt joggal való visszaélés tilalmát.

29. A kérelmező változatlanul hangsúlyozta, hogy a jogorvoslati kérelmét továbbra is az ajánlatkérő 2023. március 16-án kelt árandokolás-kérésének jogsértő jellegére alapította. A jogorvoslattal támadott, kérelmező számára jogos érdeksérelmet okozó cselekmény így egyezik a 2023. április 5. napján kelt beadványával is. Az eltérés mindösszesen az, hogy a vitatott cselekménnyel okozott sérelem jogalapja nem a Kbt. 72. § (1) bekezdése, hanem a Kbt. 2. § (3) bekezdése.

30. Az irányadó közbeszerzési joggyakorlat alapján a közbeszerzési alapelvek az egyes tételes jogi rendelkezésekben közvetlenül érvényesülnek, az egyes tételes jogi rendelkezések immanens módon magukban foglalják a közbeszerzési eljárás alapelveit is, így erre tekintettel sem állítható, hogy a tételes jogi rendelkezés helyett alapelvi sérelem megállapítása új kérelmi elemet eredményezne.

31. A kérelmező közvetlen jogos érdeke tehát abban áll, hogy az ajánlatkérő valós, ténybeli és okszerű indok nélkül ne alkalmazzon olyan eljárási cselekményt, mely a kérelmező számára úgy okoz a közbeszerzési eljárásban aránytalan többletkötelezettséget, hogy annak nem teljesítése az ajánlata szükségszerű érvénytelenségéhez vezet.

Az ajánlatkérő észrevétele

32. Az ajánlatkérő érdemi nyilatkozatában előadta, hogy a jogszabályi előírások, a döntőbizottsági gyakorlat, a kiadott útmutatások mentén végezte el valamennyi, az árandokolás kérésére vonatkozó eljárási cselekményét.

Az ajánlatkérő nem sértette meg a Kbt. előírásait akkor, amikor úgy döntött, hogy megvizsgálja a beérkezett vállalásokat a Kbt. 72. §-ban foglaltak alapján. Az ajánlatkérőnek érdeke fűződik ahhoz, hogy a közbeszerzés tárgyát képező rendezvények megfelelő színvonalon, minőségben kerüljenek lebonyolításra, melynek elengedhetetlen feltétele a szerződés teljesítésének a megajánlott ajánlati áron történő megalapozottsága. Erre figyelemmel az ajánlatkérő a Kbt. 72. § szerint köteles írásban indokolást kérni az ajánlati ár és a költségelemek, valamint az egyéb ajánlati elemek tekintetében az értékelés elemekről az érintett ajánlattevőtől. A benyújtott indokolás és kapcsolódó dokumentumok alapján az ajánlatkérőnek abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy azok elegendőek-e a vizsgált ajánlati elem elfogadhatóságának tárgyában. A szabályozás célja és az ajánlatkérő árandokolás kérésének indoka egyrészt a szerződés konkrét vállalási áron való teljesítésének biztosítása, másrészt a gazdasági ésszerűséggel össze nem egyeztethető ellenszolgáltatással versenylőnyt szerezni kívánó ajánlattevők kizárása az ajánlatok értékeléséből.

33. Egy ajánlati ár irreálisan alacsony voltának megállapításához a jelenlegi szabályozás szerint a szerződés tárgyát kell kiindulópontnak tekinteni. A Közbeszerzési Hatóság gyakorlata szerint annak megítéléséhez, hogy a szerződés tárgya milyen ajánlati ár esetén valósítható meg az ajánlatkérő a korábbi tapasztalataira, a becsült érték meghatározásakor figyelembe vett adatokra, valamint a piaci viszonyokra tud támaszkodni. Amennyiben a fenti szempontok, mint viszonyítási alapok bármelyike alapján az adott ellenszolgáltatás irreálisan alacsonynak minősül, beáll az ajánlatkérő árandokoláskérési kötelezettsége.

Az ajánlatkérő előadta, hogy valóban nincs kötelezően alkalmazandó esetkör meghatározva a viszonyítási alaptól való eltérés mértékére, azonban a Miniszterelnökség ellenőrzési gyakorlata szerint – a kérelmező által is helyesen hivatkozott szabályossági útmutató szerint - az érintett elemre irányadó becsült értékhez vagy az átlagárhoz viszonyított 20%-os eltérés elérése esetén indokolást kell kérni.

Jelen beszerzés a GINOP-6.2.6-20-2020-00001 azonosító jelű, „Ágazati képző központok, okos struktúrák és képzőhely alternatívák” elnevezésű kiemelt projekt keretében kerül megvalósításra, tehát az ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie mind a Miniszterelnökség, mint a Közbeszerzési Hatóság által kiadott útmutatókra és az abban foglaltak szerint eljárni.

Az indokolás elfogadhatóságának kérdését elsődlegesen a konkrét beszerzés egyedi tárgyának specifikumaira, az adott beszerzési piacon érvényesülő árviszonyokra, a teljesítés releváns feltételeire tekintettel kell vizsgálni. Az irreális ár vizsgálatát az ajánlatkérőnek az indokoláskérése alapján elsősorban az ajánlattevő által biztosított adatokra kell alapítania. A Kbt. 72. § (2)-(6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell az ajánlatkérőnek az indokolás tartalma alapján vizsgálnia a beszerzés tárgyának a megajánlott áron való teljesíthetőségét, a vállalat gazdasági ésszerűséggel való összeegyeztethetőségét, melynek alapján kerül az ajánlatkérő abba a helyzetbe, hogy döntsön az érintett ajánlat érvényességéről vagy érvénytelenségéről.

34. Az ajánlatkérő nem a fedezethez, vagy a fedezettel megegyező becsült értékhez viszonyította az ajánlati árak vizsgálatát.

35. Az ajánlatkérő a becsült érték megállapítása során figyelembe vette a piaci viszonyokat, éppen ezért tartotta indokoltnak az árak vizsgálatát, mert a megajánlások többsége jóval alacsonyabb (a becsült érték 20%-át meghaladó) vállalatokat tartalmaz és felmerült annak veszélye, hogy az alacsony árak mellett a szerződés megfelelő teljesítése nem lehetséges. Az ajánlatkérő a Közbeszerzési Hatóság gyakorlatának megfelelően az ajánlati árakat több viszonyítási alap esetén is megvizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy az ajánlati árak tekintetében árindokolást kér az alábbiak szerint:

	Beérkezett ajánlatok átlagához viszonyítva	Két szélső érték kihagyásával megállapított átlaghoz viszonyítva	A becsült értékhez viszonyítva	A kirívóan magas ajánlati ár kihagyásával megállapított átlaghoz viszonyítva
Viszonyítási alap	5 122 099,-Ft	4 063 786,-Ft	6 020 477,-Ft	3 963 777,- Ft
Kérelmező ajánlati árának eltérése a viszonyítási alaphoz képest	38,24%	22,15%	47,46%	20,19%

36. A számítások alapján a kérelmező által adott ajánlati ár mind a négy számítási módszer szerint is kirívóan alacsony, így az ajánlati ár vizsgálata indokolt.

37. Az ajánlatkérő kiemelte, azzal, hogy a két szélső értéket kivette az ár vizsgálatakor, így pontosan a piaci viszonyokat és az árak közötti aránytalan torzulásának lehetőségét zárta ki. A piaci, illetve az ajánlati árak vizsgálatának éppen ez a célja, hogy megvizsgálja, hogy az adott ajánlati áron a szerződés teljesíthető-e.

A kérelmező által hivatkozott D.143/27/2020. határozat rögzíti, hogy a közbeszerzési eljárás során az ajánlattevőknek lehetőségük van alacsonyabb ajánlati árat tenni, azonban ettől függetlenül az ajánlatkérőnek alkalmazni kell a Kbt. 72. § (1) bekezdésében meghatározottakat.

A Miniszterelnökség ellenőrzési gyakorlata szerint az ellenőrzés során az ellenőrök rákérdezhetnek, hogy miért nem tartotta aránytalanul alacsonynak az ajánlati árakat az ajánlatkérő. Az ajánlatkérőnek kiemelt érdeke fűződik a rendezvények megtartásához és ennek uniós forrásból történő megvalósítására tekintettel annak elszámolhatóságához is. A Kbt. alapelveinek szem előtt tartása és az árindokoláskérés jogintézmények célja éppen az, hogy hatékonyan és körültekintően járjon el a közpénzek felhasználása során az ajánlatkérő. Annak kockázatát, hogy egy későbbi ellenőrzésen esetleg kifogás merül fel az ajánlati árak vizsgálatával kapcsolatban, az ajánlatkérő nem vállalhatta fel.

38. A kiegészítő árindokolás kérsnek már nem tett eleget a kérelmező, így megkérdőjelezhető a kérelmező jóhiszemű magatartása, hiszen mielőtt bármilyen döntés is született volna az ajánlata, az ajánlati ára vonatkozásában, előzetes vitarendezéssel, illetve jogorvoslással élt. Amennyiben a kérelmező kellően megalapozottan kalkulálta az ajánlati árat, annak alátámasztása sem jelentett számára aránytalan érdeksérelmet. A kérelmezőt nem érte jogsérelem, éppen ezért a vélt jogsértés tényét sem tudta bemutatni, alátámasztani. A kérelmező nem adta elő annak pontos és határozott körülírását, hogy miért gondolja a jog által védett érdeke miatt sérelmesnek az ajánlatkérő eljárását és döntését arra nézve, hogy alkalmazta a Kbt. 72. §-ában foglalt lehetőséget és árindokolást kért az ajánlati ár megalapozottságának vizsgálata körében.

Amit az ajánlatkérő kért, az nem más, mint az ajánlattevő árképzési módszertanának bemutatása. Ahhoz, hogy az ajánlattevő megalapozott ajánlatot tudjon adni, ezek az információk egyértelműen rendelkezésre kell álljanak.

A kialakult joggyakorlattól függetlenül mind az EU irányelve, mind pedig a Kbt. egyértelműen az ajánlatkérő mérlegelési jogkörébe utalja azt, hogy mely ajánlatokat tekint kirívóan alacsonynak. Annak eldöntésében, hogy a benyújtott indokolás elegendő-e a döntés meghozatalához, vagyis az alacsony árat tartalmazó ajánlat indokolása megfelelő-e, kizárólag az ajánlatkérő döntése, felelőssége.

39. A Kbt. kommentár szerint, a kirívóan alacsony vállalásokra vonatkozó előírások elsődleges célja, hogy a közbeszerzési eljárás folyamatában kezelhetővé váljanak azok a versenyellenes magatartások, amelyek nem egyeztethetők össze sem a hatékony közpénzfelhasználás, sem az átláthatóság és a verseny nyilvánossága követelményével.

40. Az ajánlatkérő tárgyalási nyilatkozatában hívta fel a figyelmet arra, hogy az útmutató 103. oldala kimondottan előírja számára, hogy 5-nél több ajánlat esetén miként kell a számtani átlag számításával a beérkezett ajánlatokat figyelembe vennie, amelyek az árindokoláskérés alapját képezik.

41. Az ajánlatkérő a kérelmező tárgyalást követően megtett nyilatkozatára előadta, hogy a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglalt joggal való visszaélés megjelölése megsértett jogszabályi rendelkezésként elkésztett.

42. Minden jogszabályi alapot nélkülöz a kérelmező azon álláspontja, mely szerint az árandokolás jogintézményét annak valós közbeszerzési jogi rendelkezésével össze nem férő módon alkalmazta az ajánlatkérő, és ezzel megsértette a joggal való visszaélés tilalmát.

A kérelmező a Kbt. 2. § (3) bekezdésében foglalt joggal való visszaélést, mint új kérelmi elemet jogszabálysértő módon jelölte meg, annak alátámasztására szolgáló érvelés pedig minden jogalapot nélkülöz.

43. A kérelmező által leírt érdeksérelem kifejtése továbbra sem ismerteti, hogy miben áll a kérelmező jogos érdekséreleme, hiszen olyan eljárási cselekményt alkalmazott az ajánlatkérő az árandokoláskérés során, melyet a Kbt. egyetlen rendelkezése sem tilt.

44. Az ajánlatkérő hivatkozott arra, hogy miután a Kbt. 72. § (1) bekezdése nem tiltja az ajánlatkérő számára az indokoláskérést, így nem létezik ezt tiltó gyakorlat sem. Ennek felismerését követően a kérelmező a Kbt. alapelveit hívta segítségül, melyet jogszabályba ütköző módon kérelmi elem módosításával próbált kieszközölni.

45. A fenti indokok alapján kérte a Döntőbizottságot, hogy a Kbt. 165. (2) bekezdés a) pontja alapján az alaptalan kérelmet utasítsa el.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

46. A jogorvoslat alapjául szolgáló közbeszerzési eljárás 2023. február 20. napján indult, ezért a Döntőbizottság a Kbt. ezen időpontban hatályban volt anyagi jogi rendelkezései, míg a jogorvoslati eljárás lefolytatására a jogorvoslati kérelem benyújtása idején, azaz a 2023. április 5. napján hatályos Kbt. eljárásjogi rendelkezései az irányadók.

47. A Döntőbizottság az ajánlatkérő eljárásjogi kifogására tekintettel azt vizsgálta meg, hogy a kérelmezőnek a Kbt. 148. § (2) bekezdése szerinti közvetlen jogos érdeke fennáll-e a jogorvoslati kérelem előterjesztése tekintetében.

48. A Döntőbizottság eljárása során az alábbi jogszabályi rendelkezések keretei között folytatta le vizsgálatát.

A 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelv 1. cikkének 3. pontja rendelkezik arról, hogy a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelemet okozott vagy ennek kockázata fennáll.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. tv. (továbbiakban: Ákr.) 10. § (1) bekezdés szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak.

A Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni e törvény, valamint az e törvény felhatalmazása alapján alkotott végrehajtási rendelet kiegészítő vagy eltérő rendelkezéseinek figyelembevételével.

A Kbt. 2. § (3) Az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők a közbeszerzési eljárásban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A joggal való visszaélés tilos.

(7) E törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben e törvény az eltérést kifejezetten megengedi. E törvény rendelkezéseinek alkalmazásakor, valamint a jogszabályban nem rendezett kérdésekben a közbeszerzési eljárás előkészítése, lefolytatása, a szerződés megkötése és teljesítése, illetve a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslati eljárás során a közbeszerzésekre vonatkozó szabályozás céljával összhangban a közbeszerzés alapelveinek tiszteletben tartásával kell eljárni.

(8) A közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Kbt. 148. § (2) bekezdés első mondata szerint kérelmet nyújthat be az ajánlatkérő, az ajánlattevő, közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő, a részvételre jelentkező, közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy az egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét az e törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)

1:5. §-a szerint: „[A joggal való visszaélés tilalma]

(1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

(2) Ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, a bíróság a nyilatkozatot ítéletével pótolhatja, feltéve, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el.”

A Ptk. 6:62. §-a szerint „[Együttműködési és tájékoztatási kötelezettség]

(1) A felek kötelesek a szerződéskötési tárgyalások alatt, a szerződés megkötésénél, fennállása alatt és megszüntetése során együttműködni és tájékoztatni egymást a szerződést érintő lényeges körülményekről.

(2) A fél nem hivatkozhat a tájékoztatási kötelezettség megsértésére olyan jogokkal, tényekkel és adatokkal kapcsolatban, amelyeket ismert, vagy közhiteles nyilvántartásból vagy más forrásból ismernie kellett.

(5) Ha a szerződés nem jön létre, az a fél, aki az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségét a szerződéskötési tárgyalások során megszegte, köteles a másik fél ebből származó kárát a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint megtéríteni.”

Az Alkotmánybíróság 3241/2015. (XII. 8.) AB végzése [30] pontja szerint: „Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltakra tekintettel megjegyzi, hogy a joggal való visszaélés tilalmának érvénye nem szorítkozik egyetlen jogára, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut [31/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 240, 245–246.; 3076/2013. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [25]}, ugyanakkor valamely jog gyakorlása és a jogok kimerítése (pl. feljelentés megtétele, az eljáró bíró kizárása iránti kérelem) önmagában nem valósít meg joggal való visszaélést [mutatis mutandis: EJEB, Eckle kontra Németország (8130/78), 1983. június 21.]”

A Kúria a Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletében kimondta, hogy „[34] Az ajánlattevő a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz jogorvoslati kérelmet akkor nyújthat be, ha bizonyítja, hogy közvetlenül kimutatható jog- vagy érdekséreleme van a támadott közbeszerzési eljárással kapcsolatban.”

A Fővárosi Törvényszék 104.K.702.284/2021/12. számú ítéletében az alábbiakat rögzítette: „[20] A bíróság rámutat, hogy az ügyféli minőség nem azonos a Kbt. 148. § (2) bekezdése szerinti ügyfélképességgel, amely azt rögzíti, hogy ki élhet érdemi jogorvoslati kérelemmel. Az ügyfélképesség, mint a közbeszerzési jogban a Kbt. által megteremtett speciális fogalom, szűkebb személyi kört jelent az Ákr. szerinti – az eljárásban egyébként résztvevő – ügyfelek körénél. A Kbt. 148. §-ához fűzött miniszteri indokolás egyértelművé teszi, hogy nemcsak az egyéb érdekeltnek kell a közvetlen jogos érdekelttségét bizonyítania, hanem az ajánlattevő is csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, amennyiben közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdekséreleme a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. A Kúria a Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletének [25] bekezdésében erre tekintettel rögzítette, hogy a korábbi szabályozáson alapuló joggyakorlatot a Kbt. hatálya alá tartozó ügyekben már nem tartja irányadónak. A miniszteri indokolás utal arra is, hogy a jog, illetve jogos érdek sérelmének vagy veszélyeztetésének a bírói gyakorlat alapján kellően közvetlennek kell lennie ahhoz, hogy a kérelem benyújtásának jogát megalapozza. Csak azok a személyek nyújthatnak be jogorvoslati kérelmet, akiknek jog- vagy érdekséreleme közvetlenül kimutatható a vitatott közbeszerzéssel összefüggésben.

[21] A bíróság kiemeli, hogy a hazai bírósági joggyakorlat igazodik a 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Jogorvoslati irányelv) 1. cikke által támasztott feltételekhez, azaz egyrészt megköveteli, hogy a közvetlen jog-, illetve érdeksérelem mindig a kérelmező saját személyével összefüggő és kellően konkrét legyen – amely az ügy egyedi sajátosságai alapján feltárt oksági összefüggések eredményeként határozható meg –, másrészt a szerződés elnyeréséhez fűződő érdek meglétéhez a kérelmező nyeresre való esélyének fenn kell állnia. A Kúria a Kf.III.37.383/2019/5. számú ítélete [41] bekezdésében rámutatott, hogy a jogorvoslati jog fennállásának megítélésakor figyelemmel kell lenni arra, hogy a kérelemre indult jogorvoslati eljárás célja – akár hatósági, akár bírósági eljárásról van szó – nem egy általános közérdeken alapuló törvényességi felülvizsgálat. A Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletének [27] bekezdésében ugyanígy foglalt állást, amikor kifejtette: minden ajánlattevő érdeke, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat jogszerűen bírálja el, ez az általános elvárás azonban még nem teremti meg a közvetlenül kimutatható jog- vagy érdeksérelemt. Nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha az ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerül kedvezőbb helyzetbe. Mindezek értelmében alaptalanul hivatkozott a felperes a jogorvoslati eljárás lefolytatását megalapozó legitimációjaként általánosságban a törvény rendelkezéseinek betartása iránti igényére.”

49. A Kbt. kógens szabályozásában, a 148. § (2) bekezdésében deklarálja a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosultak körét, amelyek között külön nevesíti az ajánlattevőt is. A Kbt. jogorvoslati eljárásra vonatkozó szabályozása az európai uniós irányelvekkel összhangban került megalkotásra. Alapvető követelmény, hogy a közbeszerzési eljárások résztvevői számára biztosított legyen a jogorvoslati lehetősége. A Kbt. indoklása ugyanakkor hangsúlyozza, hogy „nemcsak az egyéb érdekeltnek kell az érdekelttségét bizonyítania, hanem

az ajánlattevőként (részvételre jelentkezőként) jogorvoslati kérelmet előterjesztőnek is: az ajánlattevő (részvételre jelentkező) is csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, amennyiben közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdeksérelem a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. E szabály a rosszhiszemű eljárás kezdeményezés visszaszorítására is alkalmas lehet. A közbeszerzési eljárás során ugyanis az eljárás valamennyi résztvevőjének közös érdeke az eljárás gyors, eredményes, a verseny tisztaságát tiszteletben tartó befejezése, ugyanakkor a közbeszerzési eljárás során, vagy az eljárást lezáró döntés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelem a közbeszerzési eljárást, illetve a szerződéskötést hosszú időre félbeszakíthatja. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy gyakran kerül sor nyilvánvalóan alaptalanul, rosszhiszeműen indított jogorvoslati eljárásra, amikor a kérelmező célja csupán az, hogy a szerződés megkötését minél tovább megakadályozza, bár tudatában van annak, hogy a közbeszerzési eljárás nem volt jogsértő.”

50. A Döntőbizottság a fenti jogszabályi követelményekre tekintettel megvizsgálta, hogy a kérelmező olyan ajánlattevő-e, akinek közvetlen, jogos érdeke fűződik az általa megjelölt jogsértés megállapításához.

51. Az idézett jogszabályi rendelkezések alapján az ügyfélképesség megállapításának feltétele, hogy a kérelmező vonatkozásában megállapítható a közvetlen jogos érdeksérelem fennállása vagy annak veszélye. A Kbt. nem biztosítja általánosságban mindenki számára a jogorvoslati kérelem előterjesztésének jogát. A jogorvoslati út mindazok számára áll nyitva, akiknek érdekében áll valamely szerződés elnyerése, illetve akinek jogát vagy jogos érdekét a vélt jogsértés közvetlenül sérti vagy veszélyezteti.

52. A Kbt. 148. § (2) bekezdésének kógens szabályozása és az állandósult joggyakorlat a kérelmező tekintetében kellően közvetlenül követeli meg a jogos érdek sérelmét. A jogalkotó nem önmagában érdekeltséget kívánt meg az ügyfélképességi minősítéshez, hanem olyan érdekeltséget, amely jogosnak minősíthető és ezen jogos érdeksérelemnek közvetlennek kell lennie.

53. A Döntőbizottság mindezek alapján megvizsgálta a kérelmező jogorvoslati kérelmében foglaltakat, valamint a jogorvoslati eljárás során tett nyilatkozatait, és a következőket állapította meg.

54. A kérelmező jogorvoslati eljárás során pontosított jogorvoslati kérelme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (3) bekezdésben rögzített joggal való visszaélés tilalmának alapvető követelményét azzal, hogy árándokolást kért a kérelmezőtől. A kérelmező a közvetlen jogos érdeksérelem körében is a Kbt. 2. § (3) bekezdésben foglalt joggal való visszaélés tilalmát jelölte meg.

55. A kérelmező hangsúlyozta, hogy az árándokolás-kérés tényét sérelmezi, nem a 2023. március 16-án 6 ajánlattevő részére kibocsátott árándokolás-kérés tartalmát.

56. A Döntőbizottság elsőként rámutat, hogy a Kbt. nem határozza meg a jogos érdek fogalmát, így azt mindig a konkrét eset összes körülményeinek figyelembe vételével kell meghatározni. A közbeszerzési eljárás tekintetében mind az ajánlatkérőnek, mind a szerződő félnek elsődleges célja a szerződéskötés, amelyhez nem vitathatóan jogos érdekük fűződik. Az ajánlattevők azzal a szándékkal tesznek ajánlatot, hogy az eljárás eredményeként, mint nyertes ajánlattevők szerződést köthessenek az ajánlatkérővel.

57. A Döntőbizottság vizsgálata tekintetében a következőket bocsátja előre. A közbeszerzés, közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő beszerzési igényét valósítja meg. Ajánlatkérőként sorolja fel a Kbt. mindazokat a jogalanyokat, akik beszerzési igényük kielégítése során közpénzt használnak fel. A közbeszerzési eljárás lényeges tulajdonsága, hogy az annak eredményeként kötött közbeszerzési szerződés visszterhes, akár árubeszerzés, szolgáltatás megrendelés vagy építési beruházás tárgyában jön létre. A közbeszerzési eljárás eredményeként polgári jogi szerződés jön létre mindhárom beszerzési tárgy vonatkozásában, ezért a Ptk. mögöttes jogszabályként alkalmazandó a Kbt.-ben nem szabályozott kérdésekben. A polgári jogi szerződés jogokat és kötelezettségeket keletkeztet a szerződő felek tekintetében. A polgári jogi szerződések sajátossága egyaránt, hogy a feleket kölcsönös tájékoztatási kötelezettség terheli, ebből következően a vevőt, megbízót, megrendelőt megilleti a kérdés feltevés joga. Nem létezik olyan visszterhes szerződés, amelyik esetében az ellenértéket fizető fél tájékoztatáskérési, kérdésfeltevési joga korlátozott. A joggal való visszaélés, mint polgári jogi alapelv követelményéből éppen az következik, hogy a felek kölcsönösen, de különösen az ellenértéket megfizető fél kérdéseket tehet fel a tájékoztatási kötelezettség körében. A kérdésfeltevés lehetősége az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségből következik.

58. A Ptk. nem írja elő a kötelező tájékoztatáskérést a felek számára, azonban a Kbt. értelmében a közpénzzel gazdálkodó ajánlatkérő számára nem csak jogosultság, hanem a törvény által meghatározott esetben kötelezettség is a tájékoztatáskérés. A Kbt. által nem szabályozott esetben a mögöttes jogszabály, a Ptk. rendelkezései irányadók. Az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség, mint szerződésjogi alapelv érvényesül a közbeszerzési eljárás során, illetve az annak eredményeként kötött közbeszerzési szerződés vonatkozásában is. Az ajánlatkérőnek jogszabályi kötelezettsége, hogy felelős gazdálkodás körében vizsgálja, hogy a benyújtott ajánlat alapján a közpénzből megvalósuló szerződés miként fog teljesülni.

59. A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy adott esetben a kérelmező nem az árendoköláskérés tartalmát vitatta, hanem pusztán az árendoköláskérés tényét.

60. A Döntőbizottság és a bíróságok egységes gyakorlata szerint azt kell megvizsgálni a jogos érdeksérelem tekintetében, hogy a kérelmezőnek az ajánlatkérő rendelkezése bármilyen érdeksérelem okoz-e és az jogos-e.

61. A kérelmező úgy nyilatkozott a jogorvoslati eljárás során, hogy a Kbt. tételes jogi rendelkezése nem tiltja az ajánlatkérő számára az árendoköláskérést, ezért jelölte meg a Kbt. alapveti rendelkezését megsértett jogszabályi rendelkezésként.

62. A Döntőbizottság utal a fent idézett, az Alkotmánybíróság 3241/2015. (XII. 8.) AB végzése [30] pontjára, amely szerint valamely jog gyakorlása és a jogok kimerítése önmagában nem valósít meg joggal való visszaélést. A Döntőbizottság álláspontja szerint ebből következően a kérelmező jogos érdekének sérelmét sem alapozhatja meg az a tény, hogy az ajánlatkérő árendokölást bocsátott ki a kérelmező és további öt ajánlattevő részére teljesen azonos tartalommal.

63. A Döntőbizottság arra is kitér, hogy valamennyi ajánlattevőnek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy azonos mércével bírálja el az ajánlatkérő valamennyi ajánlattevő ajánlatát. A

tényállásban foglaltak alapján megállapítható, hogy az ajánlatkérő 6 ajánlattevőtől kért árandokolást teljesen azonos tartalommal.

64. Mindezekből következően a kérelmezőnek nem fűződik közvetlen jogos érdeke a jogorvoslati kérelme érdemi vizsgálatához, ugyanis az árandokolás-kérés tartalmi vizsgálata nélkül nem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, nem lehet nagyobb esélye a szerződés elnyerésére. Ennek hiányában azonban olyan közvetett érdekeltség valósul meg, amely nem alapozza meg a közvetlen érdeksérelem fennállását.

65. A Döntőbizottság a konkrét esetben a közvetlen jog-, vagy érdeksérelem fennállását nem látta megvalósulni, mivel a kérelmező jogos érdekét nem befolyásolja a vélt jogsértés, a Döntőbizottság a kérelmező ügyfélképességének hiányát állapította meg a fentiek alapján.

66. Mindezek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező nem rendelkezik kérelmezői jogosultsággal a jogorvoslati kérelem benyújtásához, hiányzik a Kbt. 148. § (2) bekezdésben meghatározott közvetlen jogos érdeksérelem, mint a kérelem előterjesztéséhez szükséges alapvető törvényi feltétel.

67. Az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hatóság a kérelmet visszautasítja, ha az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzik, és e törvény ahhoz más jogkövetkezményt nem fűz.

Az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására.

68. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontjának az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pontjára visszautaló rendelkezésére tekintettel a jogorvoslati eljárást a Kbt. 145. § (2) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva megszüntette.

69. A Kbt. 151. § (8) bekezdésének első mondata alapján, ha a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet visszautasítja, vagy a jogorvoslati eljárást megszünteti, az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek visszajár. A kérelmező 200.000.-Ft igazgatási szolgáltatási díjat fizetett meg. A kérelmező jogorvoslati kérelme vonatkozásában a Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást megszüntette, ezért a Közbeszerzési Hatóságnak 200.000.-Ft, azaz kétszázezer forint visszatérítési kötelezettsége van a kérelmező részére.

A Döntőbizottság a költségek viseléséről az Ákr. 125. §-ában foglaltak figyelembe vételével rendelkezett.

A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

A végzés elleni önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdésére tekintettel a Kbt. 169. § (1) bekezdése biztosítja.

A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen végzés közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdés és a 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpont szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselőt a Kp. 27. § (1) bekezdése alapján

kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2023. június 1.

*Dr. Szathmári Réka sk.
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke*

*Gulyás Richárd sk.
közbeszerzési biztos*

*Pulainé Dr. Horváth Hajnalka sk.
közbeszerzési biztos*

A kiadmány hitelül:

Tóth Zoltánné
titkárságvezető

Kapják:

1. Kérelmező képviselője (kizárólag elektronikus úton)
2. Ajánlatkérő képviselője (kizárólag elektronikus úton)
3. Közbeszerzési Hatóság Titkársága (kizárólag elektronikus úton)
4. Miniszterelnökség (kizárólag elektronikus úton)